

A PUNK-SZINDRÓMA

rendezte: **Jukka Kärkäinen**

Finnország, 2012, 58 perc

finn nyelven, magyar vagy angol felirattal

SZINOPSZIS

Pertti, Toni, Kari és Sami, a Pertti Kurikka's Neve Napja elnevezésű finn együttes tagjai, saját bevallásuk szerint "punk-szindrómában" szenvednek. A sajátos humorú banda a punk ahogy-esik-ügy-puffan elvei szerint él és oldja meg problémáit. A film az együttes útját követi végig, a kezdeti próbáktól, a fellépéseken át a lemezfelvételig. Bár a klub- és fesztivál-torné során számos sűrűdást és csalódást élnek át, a zenészek megkapják a más szubkultúrákhoz tartozóktól azt a megértést, amelyre oly régóta vágytak. A négy barát a zenén keresztül rombolja le az előítéleteket és a "normalitás" határait, amelyek a szellemi fogyatékosokat körülveszik. A dalszövegekben társadalmi problémáikat és mindennapos tapasztalataikat énekelik meg: a lábapolás időpocsékolás, és milyen az élet a lakóotthonban. Űtös film a nem szokványos élet mellett döntő fogyatékos zenészek útjáról a világban.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A punk-szindróma olyan dokumentumfilm mely nagyon differenciáltan, mégis jól befogadható módon beszél a fogyatékkal élők mindennapjairól és integrációjukról. A zenés betétek könnyen megragadják a diákok figyelmét és kifejezetten élvezetessé teszik a filmet. A szereplőket könnyű megszeretni, kedves személyiségük pozitív hozzáállást és nyitottságot vált ki a nézőből. A film célja elsősorban az érzékenyítés. A feldolgozás során fontos megvizsgálni, hogy miért nem az ellenkező hatást kelti (gúny, nevetségessé tétel), hogyan választja meg az általa használt filmes eszközöket. A finn példán keresztül az integráció jó gyakorlatát vizsgálhatjuk meg, melyet összehasonlíthatunk más módszerekkel, esetleg saját tapasztalatainkkal is.

A beszélgetés vezetésekor vegyük figyelembe, hogy a filmben van néhány természetes jelenet és káromkodás is elhangzik, aminek megfelelő kezeléséhez a közönség részéről bizonyos érettség szükséges. Mi elsősorban 15 éven felülieknek ajánljuk a filmet, és tapasztalataink szerint a film néhány zavarba hozó jelenetét a fiatalok a teljes film szövetében képesek helyesen értelmezni és nem vált ki céljainkkal ellenkező hatást.

KULCSSZAVAK

integráció **szociális ellátórendszerek**

fogyatékkal élők **Down-szindróma** **intézménytelenítés**

művészetterápia, zeneterápia **személyes kapcsolatok** **társadalmi normák**

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Kezdjük a film elemzését a szereplők és helyzetük megismerésével. Próbáljuk meg kitalálni, miért is döntött úgy a rendező, hogy éppen róluk készít filmet.

Kik a film főszereplői? Mit tudunk meg róluk?

Miért különleges az, amit csinálnak? Miért érdemes róluk filmet készíteni?

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

MIÉRT KÜLÖNLEGESEK A FILM SZEREPLŐI?

Gyűjtsünk össze a filmből olyan jeleneteket, amelyek a fogatékkal élők mindennapjait mutatják be. Keressünk hasonlóságokat a saját életünkkel, a mi napi tevékenységeinkkel! *(vásárlás lemezboltban, kiállítás meglátogatása, sörözés, naplórírás, születésnap vendégség, zenélés, randevű-párkapcsolat, politikai aktivizmus, sport, a lakás berendezése egyéni ízlés szerint, pedikűrös stb.)*

Keressünk olyan helyzeteket, melyekben a főhősök másnak, szokatlannak, vagy akár segítségre szorulóknak tűnnek *(alsónadrág csere egy „apróbb baleset” után, dühkitörések, anyag-imádat, depresszió, önutálat stb.)*

Hogyan reflektálnak ezekre a szituációkra később? *(békülés-megbocsátás jelenetei)*

A film előtt elmondhatjuk a diákoknak, hogy amióta a terhesség alatti szűrővizsgálatoknál egyértelműen megállapítható, hogy egy baba Down-szindrómával fog születni, azóta a szülőknek lehetőségük van dönteni a megtartásáról.

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Képzeljétek el ezt a döntési helyzetet, és egyszerű kézfeltartással válaszoljatok, hogy ti miként döntenétek! *A film végén a megtartás mellett, vagy ellen döntöket már egyenként lehet kérdezni a választásuk okáról, illetve a filmről való konkrét beszélgetést elindíthatjuk azzal, hogy a látottak megváltoztatták-e valakinek a véleményét.*

Fontos megjegyezni, hogy a film főszereplői közül csak Toni, a dobos Down-os, a többiek egyéb fogyatékoságokkal élnek. Pertti például gyerekkori agykárosodás következtében lett értelmi fogyatékos. Ki lehet emelni, hogy a fogyatékoságban is különböző fokozatok vannak.

A FOGYATÉKKAL ÉLŐK ÉS A KÖRNYEZET VISZONYA

Hogyan viszonyulnak a zenekar tagjaihoz a környezetükben élő emberek?

(menedzser/szociális munkás, szülők stb.)

Mennyire kell segíteni a szereplőknek és mennyire igénylik ezt?

Mekkora szabadságot kapnak, miben dönthetnek önállóan a főszereplők?

(lemezborító kiválasztása, saját szövegek stb. – a környezet csak egy keret, egyébként szabadon fejlődhetnek a saját képességeiknek és szándékaiknak megfelelően)

Miben segítheti őket a zene és a szövegírás?

A film egyik fontos kérdése az önállósodás és az otthonba költözés.

Milyen érvek és ellenérvek szólnak az otthonba költözés mellett és ellen?

Hogyan jelennek meg ezek a filmben?

Mi a véleményetek arról, hogy pornófilm segítségével világosítják fel az egyik szereplőt a filmben? Szerintetek ez jó megoldás?

A film szorosabb elemzése után rátérhetünk a különböző társadalmi attitűdök bemutatására. Hasonlítsuk össze a finnországi és magyarországi helyzetet a film és saját tapasztalataink alapján.

GONDOLKODJ KRITIKUSAN

Milyennek látjátok a finn társadalmat? Mennyire befogadó Finnország?

Keressetek olyan jeleneteket, ahol a fogyatékkal élők társadalmi elfogadottságára látunk példát! Hasonlítsátok össze a magyarországi tapasztalatokkal! *(Itt érdemes megemlíteni, hogy 2015-ben ez a zenekar képviselte Finnországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, Bécsben, ahol a negyedöntőig jutottak.)*

Elképzelnétek-e Magyarországon, hogy egy hasonló zenekart szavazzon be a hazai közönség? Miért igen, miért nem?

Milyen különbségeket láttok a két ország között, azzal kapcsolatban, ahogy a mássághoz, a különbözőségekhez, és konkrétan a fogyatékkal élőkhez áll a társadalom?

Hol találkoztok fogyatékkal élőkkel? Ismertek ilyen embereket személyesen? *(emeljük ki az integráció fontosságát)*

El tudnátok képzelni, hogy az osztályotokba járjon fogyatékkal élő osztálytárs?

Miről beszélgetnétek a film szereplőivel? Milyen közös programokat szerveznének velük?

Tanulságos adalékok a zenekar tagjairól, amivel színesíthetjük a beszélgetést:

- **Pertti** álnéven horror regényt adott ki és szerkesztője egy fanzinna. Rendszeresen jár templomba, 30 éve hallgat punkot, de a klasszikusoktól a slágereken át a gyerekdalokig mindenféle zenét szeret. Hatvan éves korában úgy döntött, hogy abbahagyja a zenélést, ezzel megszűnt a zenekar.
- **Karinak** egy finn helyi rádióban saját beszélgető műsora van. Több hangszeren játszik, szereti a motorokat, az amerikai autókat, a nőket és az alkoholt. Amióta a punk a munkája, szabadidejében nem hallgat punkot.
- **Sami** a finn Centrum Párt tagja és egy fogyatékkal élőkkel foglalkozó szervezet aktivistája. Korábban élt az USA-ban és Franciaországban, jól beszél angolul. Szeretne a finn parlamentbe bekerülni.
- **Toni** a zenekar legfiatalabb tagja. Hatéves kora óta dobol.

A KREATÍV DOKUMENTUMFILM

A filmes eszközök használatának megbeszélésekor érdemes a foglalkozás elején felvetett kérdéseket ismét érinteni. Koncentráljunk elsősorban annak kiderítésére, hogy mi a film célja és mit ér el a nézőnél. Emeljük ki, hogy a filmben többretegű értelmezési lehetőséget találunk: egy klasszikus történetet (zenekar útja az ismeretlenségből a hírnév felé) és egy informatív réteget a fogyatékkal élők mindennapjairól Finnországban.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Találkoztatok már más filmben olyan történettel, ami egy zenekar útját mutatja meg? (pl. *Rocksuli, Egy nehéz nap éjszakája, Majdnem híres, Doors, Digi!*)

Hozzatok példákat olyan jelenetekre, melyek

- **humorosak** (*sportverseny stb.*)
- **drámaiak** (*kisbaba születésekor mindenki örül, ha egészséges, békülés jelenet, dühkitörések stb.*)

Miért fontos a drámai és vicces szituációk váltakozása? (*ritmust ad a filmnek*)

Miért nem teszi nevetségessé a film a fogyatékkal élőket akkor sem, ha vicces szituációkban mutatja be őket? (*mert a dokumentumfilm szereti a szereplőket, ezért sokrétűen ábrázolja őket; ha csak egy jelentet mutatna be, akkor gúnyos lenne, de így összetett képet kapunk*)

Hogyan mutatnátok be egy percben az X-Faktor nézői számára a film szereplőit, ha szánalmat szeretnétek ébreszteni, vagy ha humoros hatást szeretnétek elérni?

Hogy nézhetett ki a film forgatása?

Könnyebb vagy nehezebb helyzetben van a rendező, ha a film szereplői fogyatékkal élők? (*őszinték, nem álcázzák magukat, védtelenek, mindig korrektnek kell lenni, érzékeny kamerakezelés szükséges*)

LEZÁRÁS (5 PERC)

A lezárásban hangsúlyozzuk az együtt töltött idő és a megismerés kapcsolatának fontosságát. Lényeges, hogy ebben a filmben nem csak nevetséges helyzetben, hanem sokféle helyzetben meg tudnak nyilvánulni a szereplők, ezért nem lesz sablonos a végeredmény, így növelve a toleranciánkat.

Ki a normális és ki a nem normális?

A film melyik jeleneteiben mosódnak el ezek a határvonalak? (pl. az extrém külsejű közönség képei a koncerteken)

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Bodrogai Tibor [et al.]: A sajátos nevelési igény pedagógiája-pszichológiája.
Szent István Társulat: Budapest, 2012.

Bánfalvy Csaba (szerk.): Az integrációs cunami. Tanulmányok a fogyatékos emberek iskolai és társadalmi integrációjáról. ELTE Eötvös Kiadó: Budapest, 2008.

Laki Ildikó (szerk.): Fogyatékoság és a mai magyar társadalom.
Belvedere Meridionale – MTA Szociológiai Kutatóintézet: Szeged – Budapest, 2008.

A fogyatékosok is élnek nemi életet! Kamaszpanasz.hu

Down Egyesület. Downegyesulet.hu

Baltazár Színház. Baltazarszinhaz.hu

